

Szélesebb nyomlávon...

Új főiskola első vizsgái előtt

Szeptember elsején kapott főiskolai rangot a volt Felsőfokú Vasútforgalmi Technikum. A Közlekedés- és Távközlési Műszaki Főiskola vasúti közlekedési tagozata lett. Elismerést, felsőbb osztályba lépést jelentett ez a változás, de magába foglalta a társadalom, a vasút meg-növekedett igényeinek elvárásait is. S hogy valóban minőségi előrelépés ez, azt a félelmi kollokviumok fogják bizonyítani. Vizsgázik diák, tanár, már megvalósult elképzelés és holt napi terv — a főiskolai tagozat egész kollektívája.

Főpakolt állapot

Kétszázket nappali hallgató két szakon, a vasúti üzemi és a vasúti távközlési és biztosítóberendezések szakán tanul. Átmeneti állapotban élnek, dolgoznak. A tervek szerint a tagozat 1973-ban költözik Győrbe, addig szegedi albérlő. Az átszervezés igen sok problémát vet fel: nincs megfelelő helyiség, szűkösnek élnék, összecsomagolt padokat, berendezéseket kerülnének. Ahogy Bakos László párttitkár jellemezte, állandó főpakolt állapotban vannak. De hogy mégsem váltott ki az átállás nagyobb problémákat, arról Lászlavik Béla igazgatóhelyettes tájékoztatót. A főiskolává növes nem ugrásszerű változás volt az iskola életében, hanem egy hosszú, tervszerű folyamat eredménye.

December 20-án megkezdtek az átköltözést az új épületekbe, s ezzel megemertődnek az oktató-nevelői munka tárgyi feltételei is. Tágas tantermek, jól felszerelt laboratóriumok, műhelyek és egy hatalmas asztal-on vasúti laborintus várja a jövő üzem-mérnökeit.

— Az átmeneti állapot ellenére igen hatékony az oktató-nevelő munkánk — mondta a tagozat igazgatója, Kálmán Mihály. — Tanszéki csoportjainkban felkészült tanárgárda oktat. Célunk olyan vasúti üzem-mérnökök képzése, akik megfelelnek a társadalmi és szakmai elvárásoknak, akik az üzemi élet gyakorlati területén, a végrehajtó szolgálatban magas szintű irányító-szervező munkára alkalmasak. Az itt eltöltött három év nem sok idő. Ezt mi hatékonyabb módszerek segítségével, szakvizsgák megszerzésének le-

hetőségével, szakmai továbbképzéssel és az üzemi szemlélet kialakításával próbáljuk, ha nem is időben megtoldani, de tartalmában gazdagabbá tenni. Ehhez igen nagy segítséget, hathatós támogatást kapunk a MÁV igazgatóságoktól, ahol hallgatóink a gyakorlatban ismerhetik meg a vasút élő, bonyolult szerkezetét.

Emberéletekért, mi.ükért

Az oktatómunka mellett nagy gondot fordítanak a tanulók etikai tulajdonságainak nevelésére. A vasútnak pontos, rendszeres, felelősségtudó, becsületes üzem-mérnökökre van szüksége, hiszen nemcsak milliók életéért, de emberéletek százai múlnak a vasút alkalmazottjainak munkáján. Ezt nem kaszárnyarendszerrel igyekeznek kialakítani, hanem tudatos, következetes nevelési módszerekkel, az önfegyelm fejlesztésével.

A főiskoláról kikerülő üzem-mérnökök elhelyezkedésének jó kilátásai vannak. Ez a szakma keresett, és még nem telített. A vasút mellett egyre inkább nagy gyárak, üzemek, honvédségi alakulatok is keresik a vasút ifjú szakembereit.

Mi az: kívül sötét, belül világos?

— Jó lenne, ha iskolánkba többen jelentkeznenek, ha nagyobb lenne a válogatási lehetőség már a felvételi vizsgák alkalmával — vélekedik Faránki Gyula, a tudományos diákkör ifjúsági vezetője. — Úgy érezzük, nem ismerik eléggé az országban a mi iskolánkat. Ezért tervezzük, hogy filmet készítsünk intézményünkéről, az itt folyó munkáról.

Farkas László KISZ-titkár és Molnár Béla kollégiumi titkár egymástól veszik át a szót. Tehetik, hiszen egy közösséget képviselnek: a KISZ-tagság egyenlő a diákköthon lakóival. Tőlük tudtam meg, hogy a tudományos diákkörben készülnek az önálló kutatásokat, szakmai kérdéseket boncolgató dolgozatok.

hogy jó kapcsolatokat építettek ki a „szomszédvárrakkal”, a tanárképző és az élelmiszeripari főiskolával.

— A lányok száma igen csekély, de képviselőik mindenütt jelen vannak — mondja Varga Zsuzsa, az éppen jelenlevő képviselő. — Nagy részük be tudott illeszkedni az itteni közösségbe. A jövőben minden bizonyítást megőrző az érdeklődés iskolánk iránt. Az üzem-mérnöki diploma a lányoknál is igen nagy vonzerő.

Cséfalvy György elmondja, hogy jó kapcsolat alakult ki tanárok és diákok között. Vizsgákon nemcsak arról kell a tanárnak döntenie, hogy a hallgató eljárástíttotta-e az anyagot, de arról is, milyen kollégája lenne a vasút nagy szervezetében.

Kívülről igen sötétnek látszik az intézmény. Komor, sötétszürke épülete nem éppen bizalomgerjesztő. De ahogy az egyik hallgató megjegyezte, csak kívülről van sötétség, belül egyre nagyobb a világosság.

Kollokviumok előtt

Ezekben a napokban kezdődik a vizsgaidőszak. Az első a főiskola életében, mely különös és jelentős szakaszt zár le. Minden jó jegy, sikeres kollokvium egy-egy voks a főiskola léte, értelme, nagykörűsége mellett. A hallgatók örülnek a főiskolai vizsgarendnek, az egyéni vizsgázás lehetőségének, s igazi főiskolásokhoz méltón szükséges rossznak tartják a vizsgákat. Mindenki az előzőeknél jobb eredményeket vár. Ezért munkálkodnak a katedrán innen és túl.

Tandi Lajos

A magára maradt gyümölcsle

Hozzászólás a „Nincs, ami van” című cikkhez

Az alkoholmentes italok fogyasztási szintjének emelése érdekében a GB még 1966-ban úgy határozott, hogy már 1970-re az egy főre eső gyümölcsle-fogyasztást 1,4 literre kell felemleni. Ezzel szemben még a divatos vált különböző Cola-italok elterjedésével is ez az érték csak 0,8 liter körül ingadozik. Így aztán a GB-határozat is, meg a gyümölcsleprogram is magára maradt.

Márpedig e területeknek is hathatós segítségekre lenne szükség, ugyanis gyakorlati tapasztalataink szerint alma-termésünk 20—25 százalékát különböző termesztési és rak-tározási károsodások miatt nem lehet közvetlen forgalomba hozni. Kedvező természet és az értékes mennyiség lehet. Legutóbb, az 1969-es esztendőben a termesztés és az értékesítés között támadt ellentmondásnak meggyékben is több gazdaság szenvedő alanya volt. A negyedik öt éves terv prognózisadataiból, jó termés esetén 1975-re csak almából kb 1,5 millió tonna össztermés várható.

A gazdaságok azért természetis az almát, hogy eladják. Lehet-e ilyen tömegű almát értékesíteni? Igen is, meg nem is. A mezőgazdasági termények piaca általában korlátozott. Az ország tízmillió lakosságával számolva, 400 ezer tonnánál több almát nem vagyunk képesek elfogyasztani. Így is 40 kg alma jutna egy főre. (A BKM egy tavalyi felmérése szerint 1975-re 35—38 kg-os fogyasztásra számítanak.) Az almatermesztés további lehetőségét értékesítési lehetősége az exportpiac, de ez sem korlátlan. Mindezeknél fogva vetődik fel, vissza-vissza-vetődik gond, hogy az ex-

port további növelése mellett az almatermesztés jelentős hányadát az ipar oldalára kell terelnünk, és pedig a gyümölcsfeldolgozó, s nem a szeszipar technológiai sorai-lyra, mert szesz italokból így is fogyasztunk már ép-nem eleget, Európában már „dobogós” nemzet lettünk.

Aztán az is elgondolkodtató tény, hogy a szárazított italok alapanyagait külföldről szerezük be, import-nyagok devizába kerülnek, holott a hazai lehetőségeinket kellene úgy felfejlesztenünk, hogy így is devizát termeljünk. Az általánosan üdítő italoknak ismert szén-savas készítményekhez (Cola-féleségek, jaffa stb.) az utó-bbi években mintegy 80 szá-zalékban külföldről eredő alapanyagot használtak fel.

A gyümölcslevek gyártásának és forgalmazásának le-maradása végső soron az anyagi ösztönzők alacsony voltára vezethető vissza. Amíg a különböző gyümölcs-konzervek gyártása állami támogatást kap, a légyártás-hoz senki, egy fillérrel sem járul hozzá. Így a termelő vállalatok nem tekinthetik szívügyüknek a légyártást, vannak próbálkozások, amelyek már a megindulást is elött széthullottak, mások bosszankodnak, hogy ilyen nehéz fába vágják fejszék-jüket. Nagyon fontos nép-gesztégügyi érdek is lenne, hogy a gyümölcslevek ter-melője olyan hathatós árta-mogatást kapjon, minek kö-vetkeztében ez a termelési ágazat is kellőképpen bein-dulhatna, mert a kezdő lel-kesedésen túl, országos szin-ten sem jutottunk túl mesz-szire, sőt mondhatnám — egy helyben topogunk.

A légyártás a fentiek-en, általános gazdasági ér-dek, amely nem csupán a

fogyasztót, hanem az egész élelmiszer-gazdaságot szol-gálja, kezdve a gyümölcs-ter-melőikkel, folytatva a feldol-gozóiparral és még a kül-és belkereskedelmet is ide kell számolnunk.

Nem akarom a közvéle-ményt túlságosan riasgatni, de a mai kor rohanó embe-rének igazán felüdülést kell hogy jelentsen az, ami ter-mészetes, a gyümölcs, a gyü-mölcsle, és az ezekből ké-szíthető sokféle hasznos táp-lálék. Ezen túlmenően a népgazdaságnak sem jó, ha jelentősnek nevezhető anyagi erejét nem kamatoztottn kapja vissza, és itt most gondolok a közvetlen és köz-vetett utakra is (pl. az al-koholizmus elleni küzde-lemre). Az általános fejlesz-tési programjainkban tehát egy kissé így is kellene gon-dolkoznunk.

Dr. Bányai Jenő

NAPI KISLEXIKON

a szolga-tásokról

Számtalanszor írtunk már arról, hogy a szolgáltatások mostani színvonalára még bőségesen hagy kívánnivalót maga után.

● Szükségessége?

Az mindenki számára nyilvánvaló, hogy a szolgáltatások fejlesztésére nagy szükség van. Hiszen mindenki a saját bőrén érzi, ha csak lassan, sok utánjárással javítják meg háztartási gépét, ha nem készül el határidőre a ruha tisztítása, ha fél órát kell várni a telefonnál, amíg vonalat kap az ember.

● Adatok?

Magyarországon a szolgáltatások összértéke 1969-ben például 185 milliárd forint volt, vagyis a nemzeti termeléshez viszonyítva 27 százalék. Mástfél millió-nyian dolgoznak a szolgáltatás ágazatokban, az az összes foglalkoztatottak 30 százaléka. Az utóbbi tíz évben a szolgáltatások növekedése lépést tartott a népgazdaság fejlődésével, de nem előzte meg azt. Elmaradt az igények mögött.

● Feltételek?

A szolgáltatások ára maximált ár, az állam dotálja. Tehát a szolgáltatások tulajdonképpen értéke jóval magasabb, mint a fogyasztás más területein ugyanazon árértékű kapott érték. A termékek ára gyorsabban nő, mint a szolgáltatásoké. A fejlett európai tőkésországokban jóval gyorsabban emelkedett a szolgáltatások ára, mivel a munka-erő is gyorsan nőtt. Ugyanakkor a javuló bérek miatt emelkedett a szolgáltatások iránti kereslet. Általában a nemzeti termelés 40—45 százalékát teszik ki a szolgáltatások ezekben az országokban. Ebből is kitűnik, hogy a szolgáltatások javításának fontos feltétele az anyagi termelés megfelelő fejlődése. A szocialista országok többsége most jutott el oda, hogy a termelés elsődleges fejlesztése révén a szolgáltatások javításának feltételei részben kialakultak, illetve kialakulóban vannak.

Pisztolyfűrész

Itt nyelik a fákat az ablakunk alatt. Vastag ágakat, apró gallyakat egyformán a kis „kezebeli”, a pisztoly formájú fa-nyeső fűrészrel. Főnt is, lent is.

Nekiáll az egyik ember, térdére vesz egy akkora fát, amekkorát ágának csak akkor modana a közönséges járókelő, ha főt látja, itt lent faderék is lehetne, és

másfél araszos — a mérés hiteles, a mérés bármikor megtekinthető nálam! — azt mondja az em-kis fűrészrel reszel-ber, hogy ennél jobb fűrész. Elnyeli a fa a fűrész nem is kell. Nehéz azt cipelni, le-tenni, fölvenni, ez meg mindig kéznél van. Van ugyan egy hosszabb is, de ab-majdnem meg-porsósítanak jó len-apró, sűrű fogai-val, meg ehhez ha-

Vannak dolgok, sonló finom munkák-ami nézni rosszabb, ra, de favágásra az-mint csinálni. Mert se jobb. Megkockáztatok egy-kérdést. Főlvágnák-e ilyen fűrészrel otthon a tűzrevalót? Ez már sértés. Mi-lyen nehézfejjű em-ber lehet az, aki hem-tudja megérteni, hogy más az otthoni mun-ka, és más az itteni. Micsoda különbség!

H. D.

DANIEL LANG:

INCIDENS a 192-es magaslaton

Dokumentumregény — Fordította: Hernádi Miklós

8.

Eseménydúsan folytatódott a nap. Ezúttal továbbnyomultak, gyakran válmagasságig érő növényzetben haladtak a csúcs felé. Bár állandóan vigyázniuk kellett, hova lépnek, valamennyien szemmel tartották a patakot, amely a viskó mellett folyt el, magasan volt a forrása, és jó néhány rizsföld mellett vitt az útja. Fél óra múlva kiderült, hogy érdemes volt figyelni a patakot: ezúttal érdekesebb látványban volt részük, mint Rafe vízbívalya. Három vietnami látták a víz partján menni, és bár nem viseltek egyenruhát, Meserve úgy tekintette, mintha a Vietkonghoz tartoznának, ezért valamennyien tüzet nyitottak rájuk. Egyikük sem talált célba, és az őrmester rádióon kért tűzér-ségi támogatást a szakaszparancsnokságtól, amit tüstént meg is ígértek neki. A segítőkészség, emlékezik Eriksson, határtalanul hízelgett Meserve-nek, mert hallgatólagosan azt jelezte, hogy a parancsnokság igen nagy jelentőséget tulajdo-nít az imént lezajlott esetnek, Meserve úgy döntött, hogy bekerítik a három vietnamit. Elküldte Erikssont és Rafe-et, hogy hozzanak a kunyhóból füstgránátokat. A futva érkezők el-

magyarázták Clarknak, miért jöttek, az feszült hallgatta őket, majd rangjára hivatkozva, átruházta Erikssonra a viskó őrzetének feladatát.

Mikor Clark és Rafe eltávozott, Eriksson úgy érezte, hogy egyik izgalomból a másikba csö-pent — a három vietnammival való összecsapás helyett most az a jóval bonyolultabb próbátel vár rá, hogy egyedül kell maradnia Maó-val. Nem tudta, hogyan viselkedjék vele, bár furcsamód úgy érezte magát, hogy már jól ismeri, a zokogása hallatán olyan felindulást érzett, mint még soha életében. Még az is átment az agyán, hogy lelővi a lány támadóit, de, mondta nekem, „akkor négy holttestről kellett volna számot adnia”. Amikor megkérdezték az egyik tárgyalásán, mit érzett, ahogy a kunyhó oldalánál a fűvön ült, így vallott: „Azt kívántam, bár sose keveredtem volna ebbe a helyzetbe. Azt is elmondhatom, hogy imádkoztam, és megfogadtam, ha valaha is élve kikerülök ebből a helyzetből, mindent meg fogok tenni, hogy ezek az emberek megfizessenek a tettükért.”

Eriksson leghosszabb hallgatása következett. Amikor újra neki kezdett, az ő mértékével mérve, sokáig beszélt: „Ahogy Mao meglátta, hogy belelék, azt hitte, meg akarom erőszakolni. Sírni kezdett, és esedezve hátrált előlem. Fáradt-nak és betegnek látszott, percrel percre fáradtabbnak és betegebbnek. Az az érzésem tá-madt, hogy bizonyára valami sérülés érhet-e, bár ezt nem tudhattam. Fekete pizsamaruhája volt rajta. Kékszet adtam neki, marhagulyást és vizet. Először kapott enni, mióta elhurcolták falujából — akkor még sötét volt, most pedig délután. Állva evett, szíjogott egy sort, aztán

evett, megint szíjogott, megint evett. Rajtam tartotta a szemét, mintha ki akarta volna találni, miért játszom vele. Mikor befejezte az evést, motyogott valamit vietnamiul, talán azt, hogy „köszönöm”, nem tudom, mit. Aztán azt mondtam neki, angolul, hogy „Nem értem, amit mond”. Mást is el szerettem volna neki mon-dani. El akartam mondani, hogy „Sajnálom, ami történt, de soha se fogadj el senki bocsánat-kérését azért, ami történt, se az enyémét, se a másét. Ne kérje, hogy megmagyarázzam, miért tették ezt magával. Sosem fogom megtudni. Látom, hogy van valami baja, hogy érzi ma-gát? Ha most eleresztem, meg tudja tenni ha-záig az utat? Bár csak tudnunk volna beszélni egymással!” — mondta elszoruló hangon Eriks-son. „Együtt jobban ki tudtuk volna gondolni, mit kell tennünk, így meg egyedül kellett gon-dolkodnom — pedig az ő élete forgott kockán. Kileptem a viskóból, hogy egy kicsit egyedül leszek, és meghallottam odakin a tűzér-ségi tü-zelés fojtott, távoli hangját. Fogalmam sem volt, hogy merre járhat az osztagom. Talán négyszáz méterre onnan, a 192-es magaslat te-tején, vagy talán még egy egész óráig távol maradnak? Ha csak ennyit tudok, rögtön tá-maszkodhattam volna valamire, bár ki tudja. Fegyelmezett katona voltam, tudtam, semmi pénzért nem engedném át a viskóban hagyott fegyvereket az ellenségnek, mégis beleszedt a fejem, hogy kigondoljam, hogyan menthetném meg Maót. Újra arra gondoltam, hogy szélnek eresztsem, de mit mondok akkor Meserve-nek? Hogy ez a gyenge, köhögős lány erősebb volt nálam?”

(Folytatjuk.)